

Sygn. akt III AUa 349/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Małgorzata Micorek-Wagner

Sędziowie: SA Magdalena Kostro-Wesołowska

SO del. Sylwia Kulma (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Aneta Wąsowicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 października 2018 r. w W.

sprawy A. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o wydanie zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek

na skutek apelacji A. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 5 października 2016 r. sygn. akt XIV U 508/15

oddala apelację.

Sylwia Kulma Małgorzata Micorek-Wagner Magdalena Kostro-Wesołowska

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 grudnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. na podstawie art. 219 k.p.a. oraz art. 83b ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 1442 z późn.zm.) odmówił A. W. – płatnikowi składek wydania zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż w dniu 5 grudnia 2014 r. A. W. jako płatnik składek złożył wniosek o wydanie zaświadczenia o niezaleganiu opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne, przy czym złożył błędne dokumenty za okres od 03/2012 r. do 11/2014 r. W zakresie powyższych braków płatnik składek został poinformowany i, jak wskazał organ rentowy, do chwili obecnej nie dopełnił obowiązków wynikających z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i nie uzupełnił wymaganych dokumentów. To powoduje, że Zakład nie może określić prawidłowej wysokości należności, a tym samym nie może potwierdzić prawidłowości rozliczeń z tytułu opłacania składek i wydać zaświadczenia o żądanej treści (k. nienumerowane a.r., decyzja).

Odwołanie od decyzji złożył A. W. wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie, iż nie zalega w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne i na ubezpieczenie zdrowotne, ewentualnie uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i przekazanie jej organowi rentowemu do ponownego rozpoznania. Odwołujący podniósł, iż od 2010 r. zaprzestał faktycznego wykonywania działalności gospodarczej, którą wykonywał jako wspólnik spółki cywilnej PHU (...) s.c. (...), wobec pogorszenia stanu zdrowia, od 7 stycznia 2010 r. był niezdolny do pracy i przebywał na

zasiłku chorobowym i świadczeniu rehabilitacyjnym, następnie od 29 lutego 2012 r. przyznano mu rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W związku z otrzymaniem renty odwołujący złożył deklarację o wyrejestrowaniu się z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, z powodu rzeczywistego zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej, a jego obowiązki przejął drugi wspólnik – żona B. W.. Odwołujący wskazał na kwestię faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej, powołując wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku o sygn. III AUa 2326/13: wspólnik spółki cywilnej prowadzący działalność gospodarczą ma indywidualny tytuł do ubezpieczenia społecznego. Udokumentowana i usprawiedliwiona przerwa w prowadzeniu działalności gospodarczej uzasadnia zwolnienie przedsiębiorcy z obowiązku opłacania składek za okresy tych przerw oraz z podlegania ubezpieczeniu społecznemu oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2008 r., sygn. I UK 251/07: podleganie ubezpieczeniom społecznym wspólnika spółki cywilnej zależy od osobistego prowadzenia przez niego w tej spółce pozarolniczej działalności gospodarczej. W ocenie odwołującego dla stwierdzenia, iż ciążył na nim obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne koniecznym było stwierdzenie, że osobiście zajmował się sprawami spółki, której był wspólnikiem. W niniejszej sprawie okoliczności te nie miały miejsca z uwagi na stan jego zdrowia, a tym samym nie ciążył na nim obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne (k. 2 – 4, odwołanie).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podnosząc, że zaskarżona decyzja jest faktycznie oraz prawnie uzasadniona oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Organ rentowy podniósł, iż odmówił odwołującemu wydania zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek ze względu na brak prawidłowych dokumentów rozliczeniowych. Organ rentowy podniósł, iż w odwołaniu od zaskarżonej decyzji odwołujący podniósł, iż błędnie określono okres, w którym odwołujący podlegał ubezpieczeniom jako osoba prowadząca działalność gospodarczą w ramach spółki cywilnej, jak również, że od 2010 r. faktycznie zaprzestał wykonywania działalności gospodarczej. Odnosząc się do tych zarzutów organ rentowy podniósł, że zaskarżona decyzja nie ustala schematu podlegania ubezpieczeniom społecznym przez odwołującego, a zaświadczenie odzwierciedla stan wiedzy Zakładu aktualny w dacie złożenia wniosku, a skoro zgromadzone w Zakładzie dokumenty pozostają w sprzeczności z treścią żądania zawartego we wniosku organ był obowiązany do wydania decyzji o odmowie wydania zaświadczenia o żądanej treści. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, iż od marca 2012r. odwołujący składa dokumenty rozliczeniowe z wykazaną jedynie składką na ubezpieczenie zdrowotne. Jednocześnie art. 9 ust. 4c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, iż osoba prowadząca pozarolniczą działalność mająca ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym do czasu ustalenia prawa do emerytury. Wobec tego odwołujący powinien wykazywać podstawy wymiaru składek również na ubezpieczenie społeczne i taki był stan wiedzy Zakładu w momencie wydania zaskarżonej decyzji. Ponadto organ rentowy podniósł, że skoro odwołujący nie prowadził działalności gospodarczej od 2010 r., jak to podnosił w odpowiedzi na odwołanie, to powinien wyrejestrować się z ubezpieczenia społecznego, a dokonał zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego. W dodatku odwołujący nie przedstawił dokumentu potwierdzającego wykreślenie z (...) (k. 34 – 34v, odpowiedź na odwołanie).

Wyrokiem z 5 października 2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie i zasądził od A. W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. W. (urodzony (...)) od 12 stycznia 1987r. prowadził działalność gospodarczą w zakresie (...), a potem od 1991r. w zakresie handlu i wówczas w ramach tej działalności prowadził wspólnie z żoną B. W. (...). B. W. jako osoba prowadząca działalność gospodarczą do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wpisana została od 5 listopada 1993 r. i nadal figuruje jako wykonująca działalność gospodarczą (k. 116, k.127, wydruk z (...)).

W dniu 1 stycznia 1994 r. A. W. i B. W. zawarli umowę spółki cywilnej pod nazwą PHU (...) celem wspólnego prowadzenia działalności gospodarczej z siedzibą przy ul. (...) w W., nr NIP (...). (...) spółki cywilnej rozliczali się na swoich indywidualnych kontach: A. W. od stycznia 1999 r. do grudnia 2014 r. pod nr NIP (...), a B. W. od stycznia 1999 r. do chwili obecnej pod nr NIP (...). Zarówno A. W. jak i B. W. w zakresie swoich indywidualnych

działalności gospodarczych wskazali spółkę cywilną pod nazwą PHU (...) s.c., nr NIP (...) jako spółkę, w której są współnikami. Odwołujący prowadził również działalność gospodarczą w zakresie handlu przy ul. (...), gdzie zatrudniał A. D.. Przedmiotem działalności była sprzedaż (...). (...) odwołujący prowadził z żoną – B. W.. W związku z prowadzoną (...) odwołujący zajmował się zamówieniami, przywożeniem towarów, rozładowywaniem ich, układaniem na półkach, brał również udział w negocjacjach umów oraz ich zawieraniu. A. W. indywidualną działalność gospodarczą zawiesił z dniem 1 stycznia 2015 r. (k. 88, umowa spółki cywilnej, k. 116, wydruk z (...), k. 80 zeznania świadka A. D., k. 80 zeznania świadka R. G., k. 109 – 110, zeznania świadka B. W.).

W okresie niezdolności do pracy odwołującego B. W. zajmowała się prowadzeniem niniejszej (...), ponieważ odwołujący był chory (k. 109 – 110, zeznania świadka B. W.).

Od dnia 7 stycznia 2010 r. odwołujący nie był zdolny do pracy i przebywał na zwolnieniu lekarskim. Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 29 lutego 2012 r. A. W. został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy do 28 lutego 2013 r. Z dniem 3 marca 2012 r. organ rentowy przyznał A. W. prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, wobec licznych operacji związanych z układem kostno - stawowym, z chorobą nadciśnienia tętniczego i napadowym migotaniem przedsionków, w dodatku odwołujący przeszedł operacje serca i operacje laryngologiczne (k. 109 – 110, zeznania świadka B. W., k. 31, k. 32, orzeczenie lekarza orzecznika ZUS, k. 80, zeznania świadka R. G., k. 109 – 110, zeznania świadka B. W.).

Za okres od marca 2012 r. do grudnia 2014 r. na koncie odwołującego powstała zaległość w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Błędne dokumenty rozliczeniowe złożone przez odwołującego to dokumenty rozliczeniowe ZUS DRA za okres od marca 2012r. do listopada 2014r. (pisma procesowe organu rentowego: k. 45, k. 94 – 96).

A. W. w związku z przyznaną rentą z tytułu niezdolności do pracy został wyrejestrowany z ubezpieczeń społecznych, jednak od marca 2012 r. do chwili obecnej składał dokumenty rozliczeniowe z wykazaną składką na ubezpieczenie zdrowotne. Działalność gospodarcza odwołującego pod nr NIP (...) nie została wyrejestrowana, ponieważ spółka cywilna przestałaby istnieć.

W dniu 5 grudnia 2014 r. A. W. złożył wniosek o wydanie zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek. Podczas składania powyższego wniosku odwołujący został poinformowany przez organ rentowy o braku poprawnych dokumentów rozliczeniowych za okres 03/2012 r. (k. 72 pismo procesowe organu rentowego z dnia 30 czerwca 2015r.). Do chwili obecnej nie uzupełnił wymaganych dokumentów.

Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. Wskazał, że w świetle art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r.

o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008 r., Nr 164, poz. 1027 ze zm.), obowiązkowo ubezpieczeniu zdrowotnemu podlegają osoby objęte ubezpieczeniem społecznym, które są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność lub osobami z nimi współpracującymi, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Zgodnie natomiast z art. 46 i art. 47 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 1442 z późn.zm.) społecznymi płatnikami składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Płatnik składek zobowiązany jest również przysyłać w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłacać składki za dany miesiąc. W art. 47 ww. ustawy ustawodawca określił również termin, w którym płatnicy składek zobowiązani są przekazywać dokumenty ubezpieczeniowe, tj. deklaracje miesięczne oraz imienne raporty miesięczne. Termin składania dokumentów jest jednocześnie terminem opłacania składek. Generalną zasadą jest, że w terminie właściwym do opłacania składek płatnik powinien nie tylko opłacić składki ale także złożyć deklarację rozliczeniową oraz imienne raporty miesięczne. Od tej zasady ustawa wprowadza jednak kilka wyjątków. Jednakże osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, opłacające składki wyłącznie za siebie lub osoby współpracujące, zwolnione są z obowiązku comiesięcznego składania deklaracji rozliczeniowych oraz

raportów miesięcznych, jeżeli nie nastąpiła żadna zmiana w stosunku do miesiąca poprzedniego. W myśl art. 6 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych. Zgodnie natomiast z art. 9 ust. 4c ww. ustawy osoby prowadzące pozarolniczą działalność, o której mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1, mające ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym do czasu ustalenia prawa do emerytury.

Sąd Okręgowy wskazał, że podziela pogląd zawarty w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 11 września 2013 r., iż przepis art. 9 ust. 4c u.s.u.s. dotyczy wyłącznie osób mających ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, a więc renty z systemu powszechnego (które jednocześnie prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą). Nie zostały nim objęte osoby otrzymujące renty na podstawie przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, renty rolnicze, renty socjalne i renty rodzinne (wyrok z dnia 11 września 2013 r., III AUa 251/13, LEX nr 1369202). Wskazał, że podobne stanowisko zostało wyrażone w wyroku tego samego Sądu z 9 lipca 2013 r., w którym wskazano, iż według obowiązującego od 1 stycznia 2008 r. art. 9 ust. 4c ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), dodanego przez art. 2 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2005 r. Nr 1412, poz. 169) osoby prowadzące pozarolniczą działalność, o której mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, mające ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym do czasu ustalenia prawa do emerytury. Nie ma przy tym prawnego znaczenia fakt nie pobierania przez ubezpieczonego renty z tytułu niezdolności do pracy. Przepis art. 9 ust. 4c odnosi się bowiem do osób mających ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy bez względu na to, czy jest ona im wypłacana (wyrok z 9 lipca 2013 r., sygn. III AUa 98/13, Legalis nr 998842).

Przenosząc te rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy Sąd I instancji wskazał, że A. W. prowadził działalność gospodarczą pod nazwą PHU (...) s.c. Wspólnikiem odwołującego była żona B. W.. Działalność gospodarcza nie została wykreślona z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i jej prowadzeniem zajmowała się żona odwołującego. A. W. od 3 marca 2012 r. pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy, a od 1 stycznia 2015 r. prowadzona przez niego działalność uległa zawieszeniu. Sąd podkreślił, że bezspornym było, iż pomimo zawieszenia działalności gospodarczej pod numerem NIP (...), odwołujący nadal widniał jako osoba będąca wspólnikiem spółki cywilnej o numerze NIP (...). Z tego tytułu od marca 2012 r. do chwili obecnej odwołujący składał dokumenty rozliczeniowe z wykazaną składką na ubezpieczenie zdrowotne.

Sąd Okręgowy podkreślił, że podziela pogląd zawarty w przytoczonym wyżej orzecznictwie, iż odwołujący prowadzący działalność gospodarczą mający ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym do czasu ustalenia prawa do emerytury. Wskazał, że w niniejszej sprawie bezspornym było, iż A. W. należy do grona osób wymieniony w art. 9 ust. 4c ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 1442 z późn.zm.), gdyż posiada status ubezpieczonego, któremu przysługuje prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, nadal widnieje w rejestrze jako osoba prowadząca spółkę cywilną oraz nie otrzymuje emerytury. W związku z powyższym za okres od marca 2012 r. do grudnia 2014 r. na koncie odwołującego powstała zaległość w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy odwołując się do dyspozycji art. 6 k.c. wskazał, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Sama zasada skonkretyzowana w art. 6 k.c., jest jasna. Ten, kto powołując się na przysługujące mu prawo, żąda czegoś od innej osoby, obowiązany jest udowodnić fakty (okoliczności faktyczne) uzasadniające to żądanie, ten zaś, kto odmawia uczynienia zadość żądaniu, a więc neguje uprawnienie żądającego, obowiązany jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje.

Sąd podkreślił, że w niniejszej sprawie poza sporem pozostawało, że A. W. przedstawił organowi rentowemu błędne dokumenty rozliczeniowe za okres od marca 2012r. do listopada 2014r. tj. dokumenty rozliczeniowe ZUS DRA (k. 45).

Powiadomiony przez organ rentowy o nieprawidłowościach do dnia dzisiejszego nie przedstawił korekty dokumentów, zatem nie udokumentował w należyty sposób, że faktycznie nie zalegał w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne (k. 72).

Sąd I instancji przypomniał, że przedmiotem sporu w niniejszym postępowaniu było wydanie zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek, a nie podleganie ubezpieczeniom społecznym. Podkreślił, że zaświadczenie takie jest potwierdzeniem wiedzy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych opartym o dokumenty znajdujące się w posiadaniu Zakładu i że w niniejszej sprawie stanowiły je dokumenty rozliczeniowe składane przez odwołującego. Błędy w tych dokumentach uniemożliwiły organowi rentowemu ustalenie prawidłowości opłacenia należnych składek i w konsekwencji wydanie żadanego zaświadczenia. Zatem wobec faktu, iż odwołujący nie przedstawił korekty wskazanych dokumentów, w ocenie Sądu, zasadnym było, aby zaskarżoną przez niego decyzję organu rentowego z 12 grudnia 2014 r. uznać za prawidłową. Mając to na uwadze Sąd Okręgowy w Warszawie, na podstawie wskazanych przepisów, a także art. 47714 § 1 k.p.c., orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

Sąd Okręgowy wskazał, że o kosztach zastępstwa procesowego (pkt. 2) orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.).

Apelację od powyższego wyroku złożył odwołujący, zaskarżając go w całości i zarzucając mu brak rozpoznania istoty sprawy polegającej na braku oceny jakie znaczenie dla jej rozstrzygnięcia ma faktyczne niewykonywanie przez ubezpieczonego działalności gospodarczej w spółce cywilnej, w której uczestniczy jako jej wspólnik. Apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz decyzji organu rentowego z 12 grudnia 2014 r., nr (...) i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazał, że w jego ocenie przedmiotowy spór dotyczy wątpliwości czy ubezpieczony podlegał obowiązkowi ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego będąc wspólnikiem spółki cywilnej, jednakże faktycznie niewykonywującym działalności gospodarczej z uwagi na fakt niezdolności do pracy, z tytułu której przebywał na zwolnieniu lekarskim, świadczeniu rehabilitacyjnym, a następnie rencie. Odwołujący się wskazał, że można zgodzić się z Sądem I instancji, że organ rentowy mógł nie mieć skonkretyzowanej wiedzy czy ubezpieczony wykonuje jakiegokolwiek czynności w ramach spółki cywilnej, w której jest wspólnikiem i z uwagi na ograniczenia dowodowe nie mógł tego ustalić na podstawie zeznań świadków. Jednakże po przeprowadzeniu postępowania rozpoznawczego przedmiotowa kwestia stała się, w jego ocenie, jasna – ubezpieczony z uwagi na niezdolność do pracy nie jest zdolny do osobistego prowadzenia działalności gospodarczej w ramach spółki cywilnej. Odwołujący wskazał, że to ta okoliczność determinuje określenie obowiązku ubezpieczenia, a nie formalne podleganie pod art. 9 ust. 4c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Odwołując się do poglądów zawartych w orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreślił, że podleganie ubezpieczeniom społecznym wspólnika spółki cywilnej zależy od osobistego prowadzenia przez niego w tej spółce pozarolniczej działalności gospodarczej, a ponadto, iż w systemie ubezpieczeń społecznych wspólnik spółki cywilnej traktowany jest tak jak osoba prowadząca działalność gospodarczą i jego ubezpieczenie zależy od osobistego prowadzenia takiej działalności (wyrok z 26.03.2008 r., sygn. I UK 251/07).

Apelujący podkreślił, że Sąd I instancji w zupełności pominął powyższą kwestię i jej wpływ bądź brak wpływu na treść orzeczenia – zaniechał jej oceny, a także oceny depozycji świadków zeznających na tę okoliczność. Zdaniem sądu istotny był za to stan wiedzy ZUS wynikający z dokumentów będących w jego posiadaniu. Skarżący wskazał, że jeśli ten stan wiedzy nie jest pełny i jego uzupełnienie następuje podczas postępowania sądowego, jak to miało miejsce w niniejszym przypadku, to formalistyczne podejście Sądu I instancji należy uznać za błędne i w konsekwencji prowadzące do braku rozpoznania istoty sprawy. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w postępowaniu sądowym nastąpiło bowiem uzupełnienie faktów, z których wynika, że ubezpieczony będąc formalnie wspólnikiem spółki cywilnej, faktycznie nie wykonuje żadnej działalności dla tej spółki. Istotne jest to z tego względu, że przekłada się na ocenę prawną obowiązku podlegania ubezpieczeniu społecznemu, a to z kolei na treść żadanego zaświadczenia.

W ocenie apelującego zarówno Sąd I instancji jak i ZUS winien mieć na uwadze, że spółka cywilna nie prowadzi działalności gospodarczej, jest bowiem tylko wewnętrznym stosunkiem zobowiązaniowym wspólników. Podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą (przedsiębiorcami) są wspólnicy tej spółki ale tylko wówczas, gdy podejmują i wykonują osobiście działalność gospodarczą a nie dla tego, że przystąpili do spółki cywilnej. Z tego też względu ubezpieczeniom społecznym podlega wspólnik spółki cywilnej nie z racji uczestnictwa w spółce lecz samodzielnie na skutek prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Wspólnik spółki cywilnej, który nie wykonuje działalności gospodarczej, nie jest przedsiębiorcą, a zatem nie ma podstaw do ubezpieczenia społecznego. Skarżący argumentował, że oznacza to, iż nie mógł zalegać z opłatą składek. W tych okolicznościach Sąd I instancji winien uchylić zaskarżoną decyzję ZUS i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania. Żądane zaświadczenie odwołuje się bowiem nie tylko do sfery faktów ale także prawa. W tym też zakresie ZUS musi ponownie przeanalizować ujawnione w postępowaniu sądowym fakty pod kątem ich oceny prawnej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja jest bezzasadna. Podniesione w niej zarzuty nie są trafne, a zaskarżony wyrok odpowiada prawu i jest adekwatny do ustalonego w sprawie stanu faktyczno-prawnego. Wbrew podniesionym w apelacjach zarzutom, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o zebrany w sprawie i oceniony bez naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów materiał dowodowy; wyciągnął z nich logiczne i właściwe pod względem prawnym wnioski, a następnie w adekwatny do poczynionych ustaleń sposób zastosował obowiązujące przepisy prawa. Sąd Apelacyjny przyjmuje te ustalenia za własne, a nadto podziela wywody prawne i ocenę zasadności odwołania przytoczoną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, więc nie zachodzi potrzeba jej powtarzania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2000r., sygn. akt I CKN 356/98 oraz wyrok z dnia 5 listopada 1998r., sygn. I PKN 339/98, orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., sygn. II UKN 61/97, opubl. w OSNAP z 1998 Nr 3, poz. 104).

Przechodząc do oceny zasadności wniesionej apelacji w pierwszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z art. 217 § 1 i § 2 k.p.a. organ administracji publicznej wydaje zaświadczenie na żądanie osoby ubiegającej się o jego wydanie. Zaświadczenie wydaje się, jeżeli: 1. urzędowego potwierdzenia określonych faktów lub stanu prawnego wymaga przepis prawa; 2. osoba ubiega się o nie ze względu na swój interes prawny w urzędowym potwierdzeniu określonych faktów lub stanu prawnego. Przepis ten należy czytać łącznie z regulacją art. 218 § 1 k.p.a., który precyzuje, co może być potwierdzone zaświadczeniem. Zgodnie z powołaną normą, zaświadczenie może potwierdzać fakty, albo stan prawny wynikający z prowadzonych przez ten organ ewidencji, rejestrów, bądź z innych danych znajdujących się w jego posiadaniu. Z powyższego wynika, że organ administracyjny może odmówić wydania zaświadczenia m.in. w sytuacji, gdy wnoszący podanie żąda potwierdzenia okoliczności faktycznych lub stanu prawnego, które nie wynikają z ewidencji i rejestrów lub innych danych, będących w posiadaniu tego organu (art. 218 § 1 k.p.a. a contrario), albo gdy żąda poświadczenia nieprawdy. W każdej z powyższych sytuacji postanowienie o odmowie wydania zaświadczenia jest zgodne z prawem (wyrok NSA z 3 listopada 1999 r., I SA 80/99).

Wydanie zaświadczenia lub odmowa jego wydania (decyzją), jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 23 stycznia 2013 r. (I UK 434/12) niewątpliwie odnosi się do zakresu żądania sformułowanego przez wnioskodawcę w kontekście wskazanego przez niego interesu prawnego. Niewątpliwie też każda należność z tytułu składek ma odrębny byt prawny i w szczególności może być przedmiotem wniosku o umorzenie (wyrok SN z dnia 7 kwietnia 2006 r. I UK 240/2005 OSNP 2007/7-8 poz. 111). (...) Zaświadczenie o stanie zaległości składkowych nie jest „zwykłym” dokumentem o stanie wiedzy organów ubezpieczeń społecznych dotyczących długów składkowych, ale wymaga wydania decyzji w sprawie indywidualnej, która to decyzja nie jest prawnie obojętna. Może nawet kreować granice odpowiedzialności nabywcy przedsiębiorstwa za zaległości składkowe (por. art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 112 § 6 Ordynacji podatkowej). Wymaga zatem dołożenia należytej staranności organu rentowego i uwzględnienia także funkcji jaką ma pełnić. Zaświadczenie jest urzędowym poświadczeniem określonych faktów lub stanu prawnego. Jako dokument urzędowy korzysta z domniemania dwojakiego rodzaju: domniemania prawdziwości oraz domniemania zgodności z prawdą oświadczenia organu, od którego dokument pochodzi. Reasumując powyższe należy uznać, że organ rentowy może i musi wydać zaświadczenie na podstawie

prowadzonych przez siebie rejestrów i ewidencji. Zaświadczenie jest wydawane w konkretnym celu, który jest werbalizowany w treści wniosku o wydanie zaświadczenia.

W niniejszej sprawie odwołujący się wniósł o wydanie zaświadczenia „w celu przedłożenia w (...) (...)”. W trakcie składania wniosku, jak wynika z zaakceptowanych przez Sąd II instancji ustaleń Sądu Okręgowego (w tym zakresie sformułowany pośrednio zarzut naruszenia przepisów prawa procesowego – art. 233 § 1 k.p.c. nie jest zasadny), został poinformowany o błędach istniejących w składanych przez niego dokumentach rozliczeniowych i ich nie usunął – nie złożył niezbędnych korekt. Organ rentowy nie był więc w stanie wydać żądanego przez niego zaświadczenia.

Odnosząc się natomiast do zarzutu braku rozpoznania istoty sporu, której skarżący upatruje w uchyleniu się przez Sąd I instancji od dokonania oceny okoliczności faktycznego nieprowadzenia przez niego działalności gospodarczej z powodu pogorszenia się jego stanu zdrowia, należy podzielić pogląd Sądu Okręgowego, że w postępowaniu o wydanie zaświadczenia nie można rozstrzygać kwestii spornych. Powszechnie przyjmuje się w judykaturze, iż obowiązek wydania na podstawie art. 217 § 2 k.p.a. zaświadczenia urzędowo potwierdzającego określone fakty lub stan prawny, wynikające z prowadzonej przez organ ewidencji, rejestrów bądź z innych danych znajdujących się w jego posiadaniu, nie dotyczy okoliczności, których ustalenie i ocena następują w postępowaniu jurysdykcyjnym w sprawie rozstrzyganej w drodze decyzji administracyjnej lub postanowienia (wyrok SN z 23 stycznia 2013 r., I UK 434/12, wyrok NSA z 4 lipca 2012 r. II OSK 1494/2012 LexPolonica nr 3960351). A zatem sąd meriti nie mógł odnosić się do tego czy odwołujący się podejmuje czynności w ramach spółki cywilnej (osobiście prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą) i czy z tego tytułu podlega ubezpieczeniu społecznemu. W przypadku sporu co do tego faktu odwołujący się powinien wnieść o wydanie w tym zakresie decyzji ustalającej podleganie (lub nie) ubezpieczeniom społecznym, a po jej wydaniu wszcząć w tym zakresie spór co do prawa. Wydanie zaświadczenia ma natomiast jedynie potwierdzać stan rzeczy ustalony przez organ rentowy na podstawie posiadanych przez niego danych (art. 218 § 1 w związku z art. 217 § 2 pkt 2 k.p.a.). Z tej przyczyny, choć Sąd Apelacyjny podziela przytoczony przez apelującego pogląd Sądu Najwyższego, wyrażony w wyroku z 26 marca 2008 r., sygn. I UK 251/07, z którego wynika, iż „Podleganie ubezpieczeniom społecznym wspólnika spółki cywilnej zależy od osobistego prowadzenia przez niego w tej spółce pozarolniczej działalności gospodarczej”, to jednak nie może on znaleźć zastosowania w niniejszej sprawie. Podkreślić bowiem należy, iż pomimo pozornie podobnego stanu faktycznego, rozstrzygany w tamtej sprawie problem prawny nie dotyczył odmowy wydania zaświadczenia lecz zupełnie odmiennej decyzji w przedmiocie podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym. Co za tym idzie odmienny był zakres podlegających badaniu istotnych okoliczności spornych.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny podzielił argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, co na podstawie art. 385 k.p.c. skutkowało oddaleniem wniesionej apelacji.

Magdalena Kostro-Wesołowska Małgorzata Micorek-Wagner Sylwia Kulma